1. Det er forandringens tid vi lever i. Vældige forandringer i Danmark og verden omkring os skaber uundgåeligt nye uforudsete udviklinger og stiller - ligeså uundgåeligt - nye krav til os i arbejderbevægelsen:

* Vi ser store forandringer i det politiske liv.
* Forandringer i familielivet.
* Forandringer i ungdommens vilkår og fremtidsmuligheder.
* Forandringer på arbejdsmarkedet og i arbejdslivet.

En betydelig del af disse opbrud er naturligvis bestemt af den meget omtalte teknologiske udvikling, som har taget voldsomt fart.

En anden del af forandringen har helt andre udgangspunkter - i samspillet mellem værdinormer og ændrede økonomiske vilkår, i massemediernes langt mere effektive informationsstrøm til os alle, og sidst, men ikke mindst, i en ny bevidsthed om risici og muligheder for én selv og for os alle.

Alle disse forandringer har naturligvis sat sit præg på dansk arbejderbevægelse - og på dem, der ser anderledes på tingene end os.

Jeg synes man ofte ser borgerlige påstande på, at den socialdemokratiske arbejderbevægelses tid er ved at være forbi.

Ofte ser vi synspunkter om, at velfærdsstatens tid er passé, og at "privatiseringen" er det eneste svar på den nye tids forandringer .

Det er en sag, der ligger os meget på sinde i fagbevægelsen at få skabt klarhed om. "Forandringens udfordringer" berører ikke alene det politiske liv og virksomhedernes udvikling, men i mindst lige så høj grad lønmodtagernes vilkår og fremtid på arbejdsmarkedet .

2. Her har vi fået bragt et nyt ord over - fra USA til Europa - og til Danmark. Det hedder fleksibilitet.

Som det så ofte er med den slags ord, dækker det over vidt forskelligt indhold - afhængigt af, hvem der bruger dem.

Vi møder det over alt. Når vi taler om ordnede forhold på arbejdsmarkedet - når vi stiller krav om en bedre og mere solidarisk fordeling af arbejdet gennem en generel nedsættelse af den ugentlige arbejdstid - så taler arbejdsgiverne om noget andet. udfordringer.

Men, hvad er det egentlig, der sker netop nu i samfundsøkonomien? Det, der foregår i industrien og byggeriet, er jo positivt. Men er det positivt nok? - Er det et holdbart,

varigt opsving, vi er midt i? Nej - arbejdsløsheden forsvinder ikke af sig selv! Når vi så tager regeringens fantastisk forenklede opskrift på, hvordan vi skal løse problemerne gennem offentlige nedskæringer - og på det nærmeste en standsning af lønudviklingen - så må vi naturligvis også gøre os klart, hvorfor disse opskrifter ikke holder - selv på det borgerlige samfunds egne præmisser. Vi kan holde os til regeringens egen redegørelse efter forliget med de radikale i april måned i år. Det fremgår ganske klart af vurderingerne, at vi - hvis denne økonomiske politik videreføres - i aller-bedste fald kan se frem til, at der vil gå mindst 17 år, før vi kan få bragt den nuværende arbejdsløshed ned under 100.000 personer.

Det er naturligvis et helt uacceptabelt perspektiv for arbejderbevægelsen.

5. I alle de år, vi har været plaget af den internationale krise, har vi bestandigt prioriteret kampen imod arbejdsløsheden højest. Sammen med Socialdemokratiet har vi gang på gang udarbejdet beskæftigelsesplaner og gennemført dem i praksis. Vi har også mange gange i større eller mindre enighed, gennemført store helhedsløsninger, som trods alt har haft elementer i sig, der har peget fremad og indeholdt et perspektiv for lønmodtagerne.

Selv om stigningstakten i arbejdsløsheden lige nu næsten er bragt til ophør, har denne borgerlige regering og arbejdsgiverne, ikke kunnet levere ét eneste sagligt, velbegrundet og overbevisende svar på, hvordan vi får skaffet arbejde til de 280-290.000, som i dag står uden beskæftigelsesmuligheder.

Vi kan naturligvis ikke forhandle løn og opnå resultater for reallønnen uden hensyn til, hvilken økonomisk politik, der føres af den til enhver tid siddende regering.

Vi kan heller ikke affinde os med en påstand om, at virksomhedernes overskud og markedskræfterne alene nok skal klare beskæftigelsesproblemerne. Derfor vil vi ikke blot passivt lade virksomhederne selv administrere de stærkt stigende overskud, der bliver resultatet af en tilbageholdende linje fra lønmodtagernes side.

6. Derfor fastholder vi også, at der er sammenhæng mellem det, der sker på arbejdsmarkedet, og dét, der sker i den økonomiske politik. Det gør vi, selv om vi nu slås med en borgerlig regering, som

på mange måder truer de solidariske principper, der trods alt er bygget op i vort samfund.

Derfor er det, vi siger:

Der skal andet og mere til! Hvad dette "andet og mere" egentlig er, har vi udtrykkeligt

dokumenteret i vort oplæg til en alternativ økonomisk politik. Det program vi har kaldt "Den solidariske vej ".
Regeringen har ikke sagt nej til nogen af disse fire betingelser. Derfor besluttede vi i LO's forretningsudvalg, at forsøget på at presse udviklingen i den rigtige retning - gennem disse trepartsdrøftelser - i hvert fald ikke skal være uprøvet.
Det har vi også besluttet, fordi vi véd, at netop disse drøftelser bestemt ikke er regeringens livret. Samarbejde og hensyntagen til, at fagbevægelsen jo ikke lige er regeringens kop te!
8. Hvor står vi så netop nu i dette treparts-opspil til overenskomstsituationen.
For det første skal jeg nævne den arbejdstidsundersøgelse, som vi er direkte involveret i sammen med repræsentanter for arbejdsgiverne og regeringen. I kan alle huske arbejdsministerens makværk om konsekvenserne af en kortere arbejdstid, som hun afleverede til Folketinget umiddelbart før jul. Resultatet blev da også, at hun fik pålæg om at starte forfra og på en seriøs måde inddrage organisationerne i analysearbejdet.
Det var først og fremmest Socialdemokratiet og de radikale, der fik presset denne folketingsbeslutning igennem.
Jeg kan sige, at vi nu er langt fremme med dette analysearbejde. Det er endnu for tidligt at spå om resultatet. - Man kan endnu ikke helt udelukke forsøg på politiske drejninger eller indirekte indblanding fra regeringens side, fordi de nøgterne analyser helt klart stadig giver os ret: Rigtigt tilrettelagt er det uomtvisteligt, at en forkortelse af arbejdstiden giver os en bedre fordeling af arbejdet og en bedre beskæftigelsesudvikling. Med andre ord: Rent sagligt er det min klare opfattelse, at vi stadig står stærkt!
9. Det andet hovedområde, som indgår i tre-partsdrøftelserne, er dagpengesystemet.
Regeringen og de radikale har, som bekendt, indgået forlig, hvor netop A-kassesystemet er omtalt.
Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi her er fremme ved noget af det mest fundamentale i vort nordiske samfunds opbygning.
Partiet Venstres nærmest fantastiske angreb på fagbevægelsen har fået en ny drejning - med deres utrolige tanker om finansiering af A-kassesystemet. Det Radikale Venstre er også fremme med nogle besynderlige tanker, som i bedste fald røber en helt fundamental mangel på kendskab til arbejdsmarkedet.

Der er en åbenbar risiko for, at man stille og roligt, forsøger at bryde med en række af vore mest grundlæggende, solidariske principper i dagpengelovgivningen. - Det siger man naturligvis ikke højt. Man kalder blot tingene for noget andet!

Vi kender endnu ikke regeringens konkrete udspil. Jeg tror, vi skal være meget opmærksomme på, at regeringen helst ser, at der nu etableres en direkte sammenhæng mellem det, den enkelte lønmodtager skal betale i kontingent, og udviklingen i den samlede arbejdsløshed. Det kalder de borgerlige "en styrkelse af forsikringsprincippet". Vi kalder det et brud på den solidaritet, der bygger på, at kampen mod arbejdsløsheden er en samfundsopgave, hvis finansiering vi naturligvis ikke alene kan lægge på

12a. Jeg vil gerne sige, så tydeligt jeg kan: Når vi i fagbevægelsen fraråder generelle indgreb over for betalingsbalancen nu og her, så er det først og fremmest af hensyn til beskæftigelsen.

Det udelukker naturligvis ikke, at der i stedet kan iværksættes målrettede foranstaltninger, som ikke rammer beskæftigelsen, men som tværtimod bidrager til de strukturforandringer, der er så hårdt brug for. Her synes jeg, Socialdemokratiet har peget på en række fornuftige forslag.

Jeg vil også gerne sige: Vi er i fagbevægelsen parat til - som vi altid har været det - at tage vor del af slæbet for at få skabt en bedre beskæftigelsesudvikling.

Men: Vi vil ikke acceptere, at lønmodtagerne, under de kommende overenskomstforhandlinger, skal bære alle byrder i den økonomiske politik. Det kan ikke være rigtigt - det er ikke rigtigt og holdbart - at satse så ensidigt i den økonomiske politik.

Når vi fremlægger solidariske løsninger og gennemarbejdede oplæg, så kan man ikke forvente, at vi blot "slår kasketten ned", hvis dette samfunds regering og borgerlige politiske flertal ikke vil være med til at sætte virkelig ind mod arbejdsløsheden.

Derfor lyder finansministerens seneste udtalelser temmeligt fantastiske. Jeg har forstået, at finansministeren forventer en overenskomstafslutning til næste år på et "lavere niveau", end det nuværende. - Sådan er ordene vist faldet!

Jeg synes, det, rent ud sagt, er uansvarligt at fremsætte sådanne udtalelser. For det første har de ikke sagligt belæg.

- Kendsgerningen er jo, at den internationale situation og den lønudvikling, vi kan

sammenligne os med, er sådan, at vi godt kan sikre os en konkurrenceevneforbedring, uden at lønudviklingen her i landet skal afdæmpes yderligere. Der er snarere plads til lidt større råderum gennem de kommende 2 overenskomstår.

Jeg siger ikke dette for at opfordre til overbudspolitik blandt vore egne, men for at fastslå realiteterne i den økonomiske situation, vi befinder os i forud for starten på vore overenskomstforhandlinger.

Derfor er det, vi siger til regeringen: Disse tilkendegivelser er i virkeligheden ensbetydende med et forsøg på at blokere vore muligheder for at komme igennem med en kortere arbejdstid. Det vil samtidig være ensbetydende med fornyede skævheder i vort samfund.

Derfor må regeringen besinde sig:

* Prøver man alligevel at presse os til at bære alle byrder og problemer ved overenskomstforhandlingerne,
* prøver man at presse en ny, ensidig politik igennem - så fejler man alvorligt.
* Så bevæger vi os endnu længere væk fra den nødvendige samling og de fælles mål.

14. Et andet hovedkrav, som utvivlsomt vil stå i centrum, er vort ønske om et lavtlønsværn - som et absolut nødvendigt alternativ til den suspenderede dyrtidsregulering.

Det tredje fælleskrav er ATP. Her er der virkelig behov for forbedringer, hvis pensionen skal løftes, så det kan mærkes for de af vore medlemmer, der ikke har andre pensionsordninger at supplere den almindelige folkepension med.

15. Vil det lykkes os i fagbevægelsen at nå frem til et forhandlingsresultat?

Jeg fornemmer, blandt lederne i vore forbund og i LO, at netop arbejdstidskravet - sammen med lavtlønsværnet - er så fundamentalt, at hvis der ikke kan opnås tilfredsstillende resultater, så er der ingen anden vej end konfliktsituation. Kort sagt: Vi må, og skal, samle alle vore kræfter om at få et resultat hjem på disse centrale områder.

16. Så meget om de hovedproblemer, vi står midt i! Netop disse hovedproblemer er dem, der er meget højt sammenknyttet med vore visioner i de nærmeste år. Netop arbejderbevægelsens samlede visioner:

* Om arbejde til alle.

* Om et mere trygt samfund.
* Om mere demokrati i lønmodtagernes arbejdssituation.
* Om et samfund, hvor udfoldelsesmulighederne for det menneskelige talent har langt bedre vilkår.

Netop disse visioner er utroligt tæt knyttet sammen med Socialdemokratiets og fagbevægelsens muligheder for på én gang at finde realistiske svar på de økonomiske problemer, beskæftigelses- problemer, uddannelsesspørgsmålene og den sociale tryghed.

17. Det er egentlig ikke så indviklet! Vore holdninger kan vi godt finde tilslutning til, hvis vi ofrer langt flere kræfter på at trænge igennem medierne og dyrke en mere målbevidst og åben informations- og mødevirksomhed over hele landet.

Derfor har vi - Socialdemokratiet og fagbevægelsen - i fællesskab - taget initiativ til en kampagne omkring "Den Solidariske Vej". Hovedopgaven bliver at komme langt omkring med vore budskaber og løsningsforslag, sådan som de er lagt frem i "Den Solidariske Vej". Det gælder ikke mindst vort krav om en kortere arbejdstid.

Vi er i parti og fagbevægelse enig om at iværksætte denne informationsindsats målrettet og koncentreret her i oktober og november måned. Jeg tror ikke, vi står os ved at udskyde en sådan kampagne til en gang hen i det nye år. - Det er nu, vi skal samle kræfterne om at få trukket arbejderbevægelsens alternativ op. Nu skal vi have placeret "Den Solidariske Vej" langt stærkere - både i Fællesorganisationernes og partiforeningernes arbejde.

Nu skal alle lønmodtagere have en reel chance for at få klarhed over indholdet i "Den Solidariske Vej".